

**MCU Khonkaen Campus
30th ANNIVERSARY**

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
๓๐ หมู่ ๑ ต.โคกสี อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทร.๐-๔๒๒๔-๗๕๘๙-๗
www.mcuuk.com

NIC 2016

The 3rd National
and the 1st International Conferences 2016

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

NIC 2016

**The 3rd National
and the 1st International Conferences 2016**

“Integration of Buddhism with research to develop a sustainable society”

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3
และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1

“พุทธบูรณาการกับการวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน”

หน่วยงานเจ้าภาพร่วม Co-Hosts

28 March 2016

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

๔ พัฒนาการบูรณาการวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมยั่งยืน^๔
 (Integration of Buddhism with research to develop a sustainable society)

➤ กฤษ โยธุน	๓๗๕
➤ ไสววน พุฒิมาศ	๓๗๖
➤ พระมหาอุคร ธรรมปัญญา	๓๘๗
➤ พระครูบริยพิริยาเมธี	๓๙๑
➤ พระมหาไทยน้อย ญาณเมธี	๓๙๒
➤ วัฒนาภรณ์ พรรฎาครรชี	๓๙๓
➤ บุญชัย ชาติเดช	๓๙๔
➤ พระวินัยรัตนทรัพ จันทสาโร (วรรณฯ)	๔๐๖
➤ อภิวัฒน์ พุทธชร	๔๐๗
➤ ดร.ณัฐกร ปั้งละออ	๔๑๐
➤ พระครูปลัดเบรษชา จิรนาโถ (บัวผัด)	๔๑๒
➤ เสริมกิตติ สุขลุขะโน	๔๑๔
➤ พระมหาสมมาต ชุมิโนดี	๔๑๖
➤ พระครูสุคานารณพสุทธิ	๔๑๘
➤ เมธี สรรพัสด, พระมหาสนอง บุญเจ้ากาเร, นศ.คร.	๔๑๙
➤ ชาลี ชั่นรัตน์	๔๒๓
➤ เสือ สัชชานนท์	๔๒๔
➤ ณัฐรัตน์ บันหัวตัน	๔๒๔
➤ พระครูปัญญาสุธรรมนิเทศ	๔๒๕
➤ พระปลัดสุระ ญาณธโร	๔๒๖
➤ พระมหาศุภกิจ สุภกิจกุจ (ภักดีแสม), ดร.	๔๒๕
➤ เอกนกพล เพ็ชรavage	๔๒๘
➤ ปัณณิชญ์ แสงหล้า	๔๒๙
➤ พระมหานพรักษ์ ชุมติไสโกโน (นาเมือง), ดร.	๔๓๔
➤ Assoc.Prof. Wichian Chabootbuntharik, Dr. Ratch Sinthugoot	๔๓๔
➤ สมุทร สงวนสิน	๔๓๕
➤ ตร. ทิพย์ภรรดา ไสชาติ	๔๓๕
➤ พระครูกวานวารชิรคุณ, ดร.	๔๓๕
➤ พระครูวรเจติيانภิรักษ์	๔๓๖
➤ พ.อ.ท.ชุมพล เพ็งศรี	๔๓๖
➤ พระครูอุภาสกัลยานธรรม, ดร.	๔๓๖
➤ พระมหาวิชรย์ ลิขิติเมธี	๔๓๖
➤ พระมหาสัจกน ชยันนวีก	๔๓๗
➤ พระมหาสุเมินทร ยศกิจ	๔๓๙
➤ พระมหาแสงมนี รุปประอุด	๔๓๙
➤ พล.ต.ดร.ณัฐรัช สถาศิริเดช	๔๓๙
➤ บรรกร บุรากัน	๔๔๔

พุทธธรรมกับองค์กรในมิติธรรมาภิบาล Buddhist Morality and Organization with Good Governance

พล.ต.ดร.ณัฐ สาวัสดิ์ดัน*

บทคัดย่อ

การบริหารและการจัดการในภาคธุรกิจและภาคเอกชนได้มีการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรมและจริยธรรม เนื่องจาก การบริหารและการจัดการทั้งในภาคธุรกิจและภาคเอกชนประสบสบกับภาวะวิกฤติอันเกิดจากการทุจริตที่ระบาดออกไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ความไม่รับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม คำนึงแต่ประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง อันเป็นการบริหารจัดการที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม

การบริหารจัดการที่ดีในภาคธุรกิจ (Good Governance) หรืองานที่เรียกว่าธรรมาภิบาลนั้น จะช่วยกระตุ้นอย่างมากต่อการพัฒนาและขยายตัวของจริยธรรมในทางธุรกิจ ทั้งนี้ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนมีอยู่อย่างใกล้ชิด ภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมติด加การดำเนินงานของเอกชนย่อมมีผลต่อการเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีในวงการธุรกิจ และการยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรมรวมทั้งความรับผิดชอบที่ต้องสังคม ถ้าการควบคุมย่อหย่อนหรือหน่ายงานในภาครัฐมีส่วนรู้เห็นเป็นใจกับการทุจริตหรือการเอารัดเอาเปรียบสังคมและผู้บริโภคของธุรกิจเอกชน หรือมีการร่วมมือกันระหว่างคนในภาครัฐกับในภาคเอกชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์อันมีชื้อบแล้ว จะเป็นอุปสรรคซึ่งทำให้การเสริมสร้างจริยธรรมในการทำธุรกิจเป็นไปได้ลำบาก

ธรรมาภิบาลเป็นแนวความคิดใหม่ที่เข้าใจได้ไม่ง่ายนักและแท้ที่จริงเป็นเรื่องของสถาบันทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจมากกว่าที่จะเป็นนโยบายชุดหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ได้ทันทีเมื่อตนนโยบายทั่ว ๆ ไป ความเข้าช้อนนี้ทำให้มีการพิจารณาองค์ประกอบทั่วไปของธรรมาภิบาล ซึ่งมักทำให้เราลงผิดและลงประเด็น ความจริงก็คือ โครงสร้างธรรมาภิบาลไม่เคยสมบูรณ์และหยุดนิ่ง แต่มีพลังของพลวัตและพัฒนาปรับตัวไปตามกระแสโลกกว้างขัน โดยเฉพาะธรรมาภิบาลแบบตะวันตกนั้นมีเส้นหลักที่ระบอบการปกครองแบบประชาธิคุณ เป็นสำคัญ ในบทความนี้ ผู้เขียนพยายามแสดงให้เห็นว่า การนำแนวความคิดธรรมาภิบาลแบบตะวันตกเข้ามาในสังคมไทยหลังวิกฤตการณ์เศรษฐกิจฉบับว่า ยังห่างไกลจากความสำเร็จ แม้ว่ารัฐไทย ได้ตรากฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาล ส่วนสำคัญมาจากการเข้าใจอย่างคลาดเคลื่อนต่อแนวความคิดนี้ แต่เห็นอีกอันใดก็คือธรรมาภิบาลเป็นเรื่องของการปฏิรูปสถาบันในสังคมให้มีประสิทธิผล ซึ่งขึ้นกับความสามารถของรัฐนั้นในการยกระดับการพัฒนาทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะสถาบันแบบไปรษณีย์เป็นทางการนั้นมักเป็นอุปสรรคสำคัญของการสร้างธรรมาภิบาล การสร้างระบบการบริหารราชการแผ่นดินของไทยที่มีลักษณะการรับผิด โปร่งใส คาดคะเนได้ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และจำเป็นต้องมาจาก การมีรัฐที่มีเสถียรภาพและเข้มแข็ง แห่งนั้น แต่นั้นยังเป็นเรื่องของความฝันมากกว่าความจริง

* อาจารย์ประจำ สาขาวิชาธุรกิจศาสตร์ วิทยาลัยสังคี讶ภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

The administration and management in both government agencies and private sectors are emphasized on morality and ethics because there has been crisis of corruption in the management and administration in those agencies. The crisis has been expanded to other parts quickly and vastly due to irresponsibility towards the society or community. Those who have the problems of corruption have never thought about others but only themselves and this makes the lack of morality and ethics in their administration and management systems.

Efficient Administration in government agencies that is called "Good Governance" will be a stimulation for further development and the expansion of the morality concerning business because the relationship among government and private sectors are quite close. The government agencies have the role to keep controlling business run by the private sections and they can help the private businesses to have efficiency administration through the morality and ethics. With these, the businesses will have responsibilities towards the society and community. When the regulation controlled by the government agencies are too loose or some officers in the government agencies take part in the corruption made by the private sectors to take only benefits from other consumers for only themselves or some agencies take advantages for their own business, then the ethics and morality in administration will be impossible to find in those agencies.

The "Good Governance" is a new idea that cannot be understood easily. Actually it would rather be a kind of procedure to be used by political institutions, society and economical agencies than be a policy that can be immediately applied like other sorts of policy. The complication can lead to a simple "Good Governance", when the compositions of "Good Governance" is deeply studied. We have misunderstood and have been misled because the "Good Governance" has never completed and stayed still itself. The force of dynamics and development have been adjusted consecutively according to the globalization. Particularly, the "Good Governance" in western part, there has been a pillar of the democracy regime which can be referred. This article has been written to point out that the application of western governance for being used for Thai society after the economic crisis is far from the success, though various issues regarding "Good Governance" of legislations have been decreed by the government.

The main things are because of the misunderstanding in the ideas and because "Good Governance" is a kind of social revolution to become more

effective and efficient. The government abilities depend on the improvement in politic, economic and social to be more efficient and stable. Particularly, some informal institutions can be obstacles of the "Good Governance". The systems built for being used for governing Thailand are composed of the responsibilities, transparency, expectation and participation of the people that are truly wished and required to be from the stability and strength of the government which is likely to be a dream rather than the truth.

๑. บทนำ

ธรรมาภิบาลได้มีการใช้อย่างกว้างขวางในช่วงระยะ ๒๐ ปีที่ผ่านมาโดยธนาคารโลกและธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank) เพื่อเป็นเงื่อนไขทางการเมืองในการให้เงินกู้ โดยประเพณีแล้วธนาคารทั้งสองถูกห้ามไปให้ใช้ปัจจัยทางการเมืองเป็นเงื่อนไขในการให้เงินกู้ต่อมาธนาคารโลกได้ยอมรับความจำเป็นของเงื่อนไขทางการเมือง โดยถือเอาธรรมาภิบาล (good governance) เป็นเงื่อนไขมากกว่าที่จะเอาะประชาธิปไตย เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความอ่อนน้อมห่วงทางการเมือง โดยระบุว่าธรรมาภิบาลประกอบด้วยลักษณะ ๕ ประการ คือ การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบ อธิบายได้ (accountability) ความโปร่งใสและการมีกรอบกฎหมายสำหรับการพัฒนา

ความความจริงแล้วมี แนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มีกำเนิดจากข้อสรุป ของที่ประชุมองค์การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในช่วงต้นทศวรรษ ๑๙๘๐ ได้แก่ ธนาคารโลก (World Bank) องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UN) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและ การพัฒนา (OECD) เป็นต้น อยู่ต่อมากับแนวคิดนี้ในบริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนและ การช่วย บรรเทาปัญหาความยากจน ซึ่งก่อนหน้านี้ในปี ค.ศ. ๑๙๘๕ ธนาคารโลก ได้เริ่มใช้ธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งปรากฏในรายงานเรื่อง "Sub-Saharan African : From Crisis to Sustainable Growth" ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมี ธรรมาภิบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา และประเทศต้องพัฒนาทั้งหลาย และสรุปว่า ภาวะด้อยการพัฒนาและปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นใน ประเทศในเชิงโลกได้โดยเฉพาะในแผลบเดือนเมริกาและแอฟริกา โดยที่องค์การทางการเงินระหว่าง ประเทศไม่สามารถแก้ปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่ประเทศต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิผล เนื่องจากปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่ดีของประเทศนั้น ธนาคารโลกจึงได้ใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาอนุมัติให้กู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อการดับคุณภาพการ บริการภาครัฐที่ดียิ่งขึ้น ยังคงกันต่อรวมรวมทั้งการขับเคลื่อนปรับปรุงในประเทศเหล่านี้ให้หมดสิ้นไป และยัง ได้ให้คำนิยาม "Good Governance" ว่าหมายถึง ลักษณะการใช้อำนาจเพื่อนำไปสู่การจัดการทรัพยากร เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และต่อมาองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program-UNDP) ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาไว้เครื่องหินเอกสาร "Governance for Sustainable Human Development" ส่งผลให้บันจากประมาณปี ค.ศ. ๑๙๘๐ เป็นต้นมาแนวคิด เรื่องหลักธรรมาภิบาล เริ่มได้รับความสำคัญมากขึ้นและกลายเป็นประเด็นสำคัญในบริบทการพัฒนาระดับ สถาบัน แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาลในต่างประเทศ ได้รับความสำคัญมากล่าวถึงอีกครั้งในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๘๕ โดยธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB)